

Vergaderjaar 2014–2015

22 452

Internationalisering van het onderwijs

Nr. 44

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 18 februari 2015

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de brief van 25 november 2014 over uitwerking motie van de leden Straus en Jadnanansing over met buurlanden afstemmen van erkenning van beroepskwalificaties (Kamerstuk 22 452, nr. 42).

De vragen en opmerkingen zijn op 19 december 2014 aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voorgelegd. Bij brief van 16 februari 2015 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Wolbert

De adjunct-griffier van de commissie,
Meelker

I. Vragen en opmerkingen uit de fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de uitwerking van de motie¹ van de leden Straus en Jadnanansing over het met buurlanden afstemmen van de erkenning van beroepskwalificaties en ziet aanleiding tot het stellen van enkele vragen.

Hoger versus Beroepsonderwijs

De leden van de VVD-fractie vinden het jammer dat er veel focus ligt op het hoger onderwijs. Wat de genoemde leden betreft gaat de motie Straus/Jadnanansing vooral over het beroepsonderwijs. De genoemde leden zijn van mening dat het kabinet daar nauwelijks op in gaat. Onlangs is er in Benelux-verband afgesproken dat de diploma's van het hoger onderwijs automatisch erkend worden. Namens Nederland heeft Minister Asscher aangegeven dat arbeidsmobiliteit, ook in de grensregio, één van de speerpunten in Benelux-verband is. Hij heeft eveneens kenbaar gemaakt dat er momenteel ongeveer driehonderdduizend mensen dagelijks pendelen tussen de Benelux-landen en van en naar de Duitse en Franse grensregio's. Hij vindt dit veel te weinig. Over de grens solliciteren is echter een tijdrovende en moeilijke klus. Daardoor zitten er mensen onnodig thuis, terwijl bedrijven in andere landen geen geschikt personeel kunnen vinden.

Deze zelfde redenering gaat naar de mening van de genoemde leden ook op voor mensen met een mbo-opleiding². Is de Minister het hiermee eens, zo vragen zij.

De Minister van OCW schrijft in haar brief dat zij de erkenning van beroepskwalificaties vooral op Europees niveau wil oppakken. Probleem is echter dat dit vooral in de toekomst een oplossing kan bieden. De genoemde leden willen, net als Minister Asscher, ook nu en op korte termijn werken aan een oplossing. We hebben toch ook nu banen nodig? Deze banen zijn er in de buurlanden, terwijl Nederlanders werkloos zijn. Op korte termijn zouden we juist samen met de buurlanden moeten optreden. Dat past ook veel beter bij de realiteit van de gemiddelde mbo-student, die vaak niet verder dan 40 kilometer rond de woonplaats aan het werk gaat. Zij hebben nu baat bij concrete afspraken met de buurlanden. Een voorbeeld hiervan is een geautoriseerde beschrijving, zoals die door de lerende euregio is ontwikkeld³. De leden verzoeken om een reactie van de Minister.

Informatievoorziening

De Benelux-Ministers van Sociale Zaken hebben afgesproken dat de regionale arbeidsmarktgegevens in kaart worden gebracht en dat de informatievoorziening voor mensen die vlakbij de grens wonen en werken zal verbeteren.

In de brief⁴ spreekt Minister Bussemaker over de flowcharts die Nuffic en SBB⁵ gaan maken. Daar zijn in de ogen van de leden van de VVD-fractie (toekomstige) leerlingen of werknemers echter onvoldoende mee geholpen. Zij hebben gewoon een adres nodig waar zij kunnen aankloppen voor informatie. Er bestaat het digitale grensinformatiepunt⁶, maar ook fysieke grensinformatiepunten in Kerkrade en in Zeeuws-Vlaanderen. Waarom kan de informatie over diplomaerkenning daar niet

¹ Kamerstuk 21 501-34, nr. 230

² mbo: middelbaar beroepsonderwijs

³ www.lerende-euregio.com

⁴ Kamerstuk 22 452, nr. 42

⁵ SBB: stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven

⁶ <http://www.grensinfopunt.nl/>

een plek krijgen, zodat geïnteresseerden daar terecht kunnen voor hulp, advies en ondersteuning, zo vragen de genoemde leden. Naast de informatievoorziening via de grensinformatiepunten zijn er ook diverse regionale initiatieven, zoals www.zuidlimburg.nl/werken, die informatie achter één regionaal loket proberen te brengen. Zou het niet veel effectiever zijn om de informatie ook hier inzichtelijk te maken? Zou de Minister dan willen inventariseren welke regionale initiatieven er op dit gebied allemaal zijn en de informatie via een verwijzing aan deze initiatiefnemers aan te reiken? De broninformatie kan dan nog steeds bij Nuffic of SBB worden ondergebracht.

Wat kunnen scholen doen?

Wat ontbreekt in de genoemde brief is tevens een oproep aan mbo-scholen werk te maken van dubbele erkenning van de opleiding. Veel mbo-scholen, met name in de grensregio zoals de ROC⁷ Nijmegen en de ROC Twente, hebben een begin gemaakt met samenwerken met beroepsopleidingen over de grens. Zijn onderwijsinstellingen voldoende bekend met de mogelijkheden van zogenaamde *double-degrees*? Diploma's zijn dan per definitie erkend in de buurlanden, waardoor erkenning achteraf niet meer nodig is.

Als dat nog te ver gaat voor scholen dan zouden zij, eventueel op verzoek van de student, diploma's ook in een andere taal kunnen uitreiken, waardoor in ieder geval de kostbare, geaccrediteerde, vertaling achteraf niet meer nodig is. Is de Minister bereid om ROC's aan te moedigen en te voorzien van informatie en best practices van scholen die hiermee al begonnen zijn? Het gaat dan met name om informatie over hoe zij de mogelijkheden van hun studenten over de grens kunnen bevorderen, zo stellen de genoemde leden.

II. Reactie van de Minister

Ik dank de leden van de fractie van de VVD voor hun inbreng bij dit schriftelijk overleg. Hierna beantwoord ik de vragen, waarbij ik de volgorde van de inbreng aanhoud.

Hoger versus beroepsonderwijs

De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat het kabinet nauwelijks ingaat op het beroepsonderwijs. Zij vragen mij of ik het met hen eens ben dat de automatische erkenning van diploma's in het hoger onderwijs, waarover in Benelux-verband afspraken worden gemaakt, ook zou moeten gelden voor mensen met een mbo-opleiding.

De uitwerking van de motie Straus/Jadnanansing gaat nadrukkelijk ook over het beroepsonderwijs, voor zover het gaat om de implementatie van de herziene richtlijn erkenning beroepskwalificaties of om de voorgestelde maatregelen om de informatievoorziening rondom diploma-erkenning beter te stroomlijnen. Automatische erkenning van diploma's – zoals voor het hoger onderwijs nu wordt voorbereid in Benelux-verband – is voor het mbo echter niet goed mogelijk. De verschillen in niveau, inhoud en duur van beroepsopleidingen tussen Nederland en zijn buurlanden zijn dusdanig groot dat het nagenoeg ondoenlijk is om hier standaardprocedures voor te ontwerpen. De erkenning van mbo-diploma's is maatwerk. Zowel in Nederland als in de buurlanden zijn loketten waarvoor werknemers terecht kunnen voor die erkenning. Die loketten zijn digitaal bereikbaar via www.idw.nl en zijn onderling verbonden door het digitale, Europese informatiesysteem interne markt (IMI-systeem). Zoals ik in mijn

⁷ ROC: Regionaal Opleidingencentrum

brief van 25 november 2014 heb aangegeven, zal de «vindbaarheid» van informatie voor de consument verbeteren door de ontwikkeling van stroomschema's («*flow charts*») die op iedere website worden geplaatst.

Voorts vragen de leden van de VVD om mijn reactie op de stelling of we niet op korte termijn afspraken zouden moeten maken met de buurlanden over de erkenning van beroepskwalificaties, omdat de Europese afspraken pas in de toekomst een oplossing zouden bieden.

Ik deel het urgentiegevoel van de fractie van de VVD: we moeten niet tot morgen wachten als we vandaag grensoverschrijdende arbeid beter mogelijk kunnen maken. Ik vind het beschikbaar stellen van de geautoriseerde beschrijvingen door de Ler(n)ende Euregio een goed voorbeeld van een regionaal grensoverschrijdend initiatief. Dat neemt niet weg dat ik ervan overtuigd ben dat uitwerking en implementatie van de al in gang gezette Europese afspraken in dit verband voorrang hebben boven nieuwe vergelijkbare bilaterale afspraken. In dat verband wil ik ook wijzen op de, al sinds 2007 bestaande, Algemene Wet Erkenning EG-Beroepskwalificaties waarmee de toegang tot en uitoefening van beroepen in Europa geregeld is. De implementatie van de herziene richtlijn betreffende de erkenning van beroepskwalificaties in deze wet komt gereed in 2016. Hierdoor wordt het voor beroepsbeoefenaren in de EU gemakkelijker hun beroep in andere lidstaten uit te oefenen.

Informatievoorziening

De leden van de VVD-fractie vragen of de informatie over diplomaerkenning, waaronder de flowcharts, ook beschikbaar kan zijn bij fysieke informatiepunten. Ook vragen zij of de informatievoorziening via regionale loketten en initiatieven aangeboden kan worden.

Graag zeg ik de leden toe dat de flowcharts die Nuffic en SBB gaan ontwikkelen, met informatie over diplomawaardering en beroepserkenning in Nederland, aan alle relevante loketten en websites aangeboden worden. Daarbij gaat het vanzelfsprekend ook om de fysieke grensinformatiepunten in Kerkrade, Zeeuws-Vlaanderen en elders en hun websites, evenals andere regionale loketten en websites. Ook zal ik daarbij verwijzen naar de website van de officiële structuur voor Internationale diplomawaardering, www.idw.nl.

Wat kunnen scholen doen?

De leden van de VVD-fractie vragen zich af of onderwijsinstellingen voldoende bekend zijn met de mogelijkheden van zogenaamde *double degrees*, waardoor erkenning achteraf niet meer nodig zou zijn. Deze leden vragen mij of ik bereid ben om roc's aan te moedigen en te voorzien van informatie en *best practices* van scholen die hiermee al begonnen zijn.

Samenwerking tussen instellingen voor beroepsonderwijs aan weerszijden van de grens juich ik van harte toe. Als een instelling goede afspraken maakt met een buitenlandse partner om een vergelijkbare opleiding aan te bieden of studenten de mogelijkheid biedt over en weer een gedeelte van de opleiding (eventueel in de vorm van een stage) over de grens te volgen, kan dit bijdragen aan de internationale oriëntatie van de opleiding en de *employability* van de studenten. Het daaraan verbinden van een gezamenlijke graad, zoals in het hoger onderwijs het geval is, is evenwel nog niet mogelijk. Voorts biedt de wet geen mogelijkheid om een gezamenlijke graad te verbinden aan een opleiding die niet is gebaseerd op een kwalificatie uit de landelijke kwalificatie-

structuur. Daar kwalificaties in het buitenland sterk kunnen verschillen van die in Nederland zou hier mogelijk behoefte aan kunnen zijn. In het regeringsstandpunt over het rapport-Bruls over grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit (Kamerstukken II, 2013 – 2014, 32 851, nr. 6) heb ik aangegeven dat enkele mbo-instellingen in de oostelijke grensregio experimenteren met vormen van programmatische samenwerking binnen de kaders van de WEB. Hun eerste ervaringen wil ik betrekken bij mijn reactie op de motie Lucas/Jadnanansing (Kamerstukken II, 2014 – 2015, 33 880, nr. 5) die in bredere zin betrekking heeft op versterking van de flexibiliteit van het beroepsonderwijsbestel. In die reactie zal ik aangeven of ik de mogelijkheid van een *double degree* voor het mbo zinvol vindt.

Voorbeelden van bestaande samenwerkingsverbanden worden actief uitgedragen; bijvoorbeeld door het Limburgse Leewenborgh College of de roc's van Nijmegen en Twente, die genoemde leden ook al vermelden. In de grensregio zijn de meeste mbo-instellingen betrokken bij het initiatief «Ler(n)ende Euregio» dat zorgdraagt voor de verspreiding van *good practices* (ook via de website www.lerende-euregio.com/nl). Om de erkenning en waardering van beroepsdiploma's in het buitenland te vergemakkelijken, hebben instellingen overigens al sinds 2005 de mogelijkheid om bij het mbo-diploma een supplement af te geven, het *Europass* certificaat. Daarin staat de inhoud van de opleiding nauwgezet beschreven. Deze supplementen zijn inmiddels beschikbaar voor alle mbo-opleidingen, ook in het Engels en het Duits. Dit supplement is uitgegroeid tot hét Europese transparantiedocument voor het secundaire beroepsonderwijs. Regionale en agrarische opleidingscentra kunnen ervoor zorgen dat bij het mbo-diploma een certificaatsupplement wordt verstrekt of zij kunnen hun studenten wijzen op de mogelijkheid kosteloos een supplement te downloaden.